

DANDERYDS SJUKHUS

Projekt stomiträning inför operation

2010-03-26 - 2011-03-26

Projektansvarig
Biljana Saric

Medarbetare
Kerstin Saad

Styrgrupp
Maria Gylfe
Fredrik Hjern

DANDERYDS SJUKHUS

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	3
1.1 Målgrupp	3
1.2 Uppdragsgivare och uppdragstagare	3
1.3 Projektperiod	3
2 MÅLUPPFYLLELSE	4
2.1 Projektidé och mål	4
3 NYCKELTAL	5
3.1 Bemanning	5
3.2 Ekonomi	5
3.3 Processer	5
3.4 Statistik	5
4 PROJEKTFÖRLOPP	6
5 PROJEKT- OCH KUNDUPPLEVD KVALITET	8
5.1 Redovisning av intervjuer	8
5.3 Rekommendation till fortsatt arbete	8
6 PROJEKTSANSVARIGES UTVÄRDERING	9
6.1 Styrgruppens kommentarer	10

DANDERYDS SJUKHUS

1 INLEDNING

Denna utvärdering beskriver projektet preoperativ stomiträning, vars syfte var att patienterna ska känna trygghet och lära sig att sköta sin stomi fortare och på så sätt förkorta vårdtiden. Patienterna får även träna uppstigningsteknik kvällen före operation för att minska komplikationer.

1.1 Målgrupp

Patienter som ska opereras och få stomi.

1.2 Uppdragsgivare och uppdragstagare

Förslaget kom från Biljana Saric, undersköterska, som fick med sig Kerstin Saad, sjuksköterska.

Chefssjuksköterskan Maria Gylfe gillade iden och föreslog att göra det som ett projekt. Fredrik Hjern, överläkare, var positivt inställd till detta projekt.

1.3 Projektperiod

Projektet startade 2010-03-26 och avslutades 2011-03-26

DANDERYDS SJUKHUS

2 MÅLUPPFYLLELSE

2.1 Projektidé och mål

Projektidé

Idén att starta detta projekt kom till då gamla arbetssätt verkade förlänga både träning och vårdtid. Engagera personalen att starta träningen kvällen innan operation för att vinna tid. Efter operation låg patienterna på rygg i sängen och fick muntlig information under tiden som personalen bytte stomiförband. Patienten är inte delaktig, kan ej se vad som görs utan bara höra informationen. Genom att patienterna får träna kvällen innan känner de sig mer delaktiga. Trygg delaktig och informerad patient bidrar till kortare vårdtid.

Mål

Projektets mål är att:

- Minska vårdtiden för patienter
- Få tryggare patienter som snabbt lär sig att hantera sin stomi.
- Ändra rutiner hos personalen

Måluppfyllelse beslutsunderlag

Delrapportering av projektet på APT-möten och planeringsdagar.

Måluppfyllelse projektresultat

Information till personalen på APT-möten

E-mail till personalen om vikten att dokumentera utförd träning.

Påminnelser till personalen när patient från väntelistan blivit inlagd.

DANDERYDS SJUKHUS

3 NYCKELTAL

3.1 Bemanning

Vi är ofta bemannade med en extra personal på kvällarna före operationsdag.

3.2 Ekonomi

Ingen kostnad. Stomikit tillhandahålls gratis

3.3 Processer

Att få in en rutin via LEAN - möte så att all personal ständigt blir uppdaterade.
Checklistor ERAS har redan en preoperativ ruta med stomiträning sedan den mars-2011.

3.4 Statistik

Mätningen har tagit upp antal vårddagar för patienten.

Patienter som jämförts är:

- Elektiva patienter som tränat stomiskötsel kvällen innan operation.
- Elektiva patienter som får muntlig information av stomisjuksköterskan.

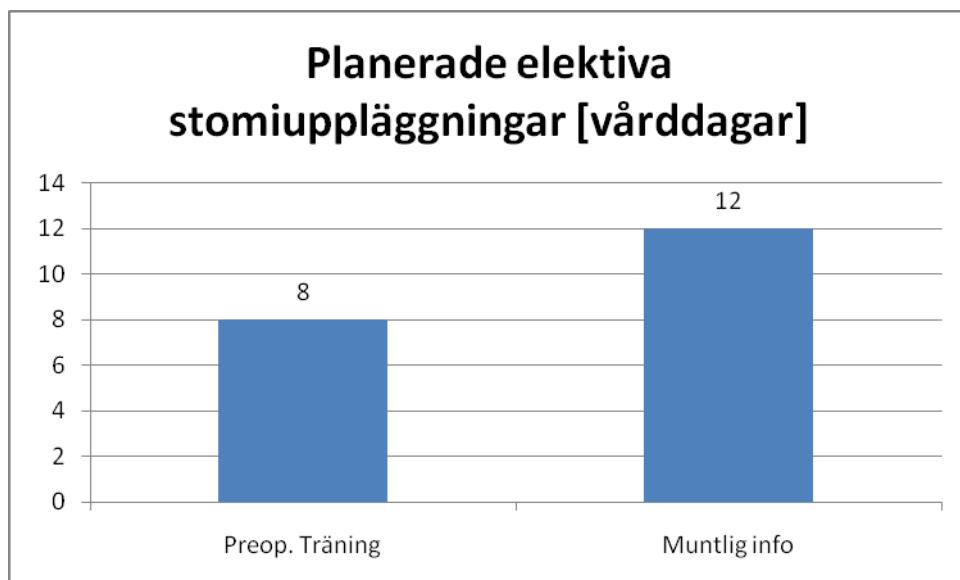

Diagram 1: Baserat på 61 patienter och redovisar genomsnittet för antal vårddagar per patient.

Resultatet är 4 dagar kortare vårdtid.

DANDERYDS SJUKHUS

4 PROJEKTFÖRLOPP

2009-11-22	Initiering
2009-12-22	Arbetsgrupp bildas
2009-12-22	Projektplan skrivs
	Uppehåll i projektet
2010-03-26	Nystart
2010-06-01	sommaruppehåll
2010-09-01	Start efter sommaren
2011-03-26	Projektet slutar
2011-04-15	Utvärdering börjar, slutrapport skrivs

Att starta projektet tog lite tid då avdelningen hade fler projekt på gång som bland annat ERAS. När vi slutligen kom igång så var det trögt, svårt att få personalen engagerad då det blev en ny arbetsuppgift, fast det egentligen bara handlar om ett moment som görs före istället för efter.

I början använde vi oss av stomichecklista där vi registrerade att träning utförts. Listorna var ej optimala samt att flera försvann.

Vi bad personalen dokumentera i journalen om preoperativ träning var utförd, även det glömdes bort ibland.

För att rutinen skulle fungera tjänstgjorde projektledarna kvällspassen dagen före operation för att kunna undervisa och stödja personalen samt bevaka att rutinen följdes.

De flesta patienterna kommer kl 15:00, kvällen före operation. Oftast behövs inga tidskrävande förberedelser, vilket resulterar i att patienterna bara väntar sysslösa och blir då oroliga.

Under projektets gång får patienten lite extra tid med personal som undervisar muntligt och samtidigt visar hur man använder en stomipåse, klippa i plattan, öppna och stänga påsen samt fästa den på magen och på så sätt vara delaktig i sin vård/ omvårdnad.

Patienterna läser sällan informationen eller tittar på hjälpmedlen som kontaktsjuksköterska och stomisjuksköterska delat ut vid inskrivning.

Som nyopererad är man mindre mottaglig för information.

DANDERYDS SJUKHUS

Sedan november 2011 har personalen ombetts lägga in stomiträning på Take Care under stomiåtgärd som en *Aktivitet*.

Under våren i slutet av projektet har även "Hospital to Home- Trainer Pack"- Stomiträningskit kommit. Detta kit som innehåller skumgummistomi på platta och påse lämnar stomisköterskan ut till patienter inför planerade operationer. Så personalen kan numera använda detta som hjälpmedel.

Checklista för ERAS Rektum har sedan mars 2011 fått en ny punkt: stomiträning preop. Den kommer även att läggas in på ERAS tarmresektioner.

Vid inskrivning informerar sjukgymnasten muntligt och skriftligt patienterna hur de ska stiga upp på rätt sätt postoperativt. Vi har i samband med stomiträning även låtit patienten praktiskt prova på rätt uppstigning, för att på minsta möjliga sätt undvika komplikationer såsom sårruptur, bråck och smärta.

Projekt avslutades den 26 mars i år men ett uppföljningsmöte kommer att ske till hösten.

DANDERYDS SJUKHUS

5 PROJEKT- OCH KUNDUPPLEVD KVALITET

5.1 Redovisning av intervjuer

Intervjuer genomfördes med de flesta patienterna om fördelar, nackdelar samt övriga kommentarer

Patienterna upplevde att den personal som medverkade var väl förberedd och insatt i undervisningen.

Förberedande stomiträning upplevdes som positivt av alla tillfrågade, där de flesta tyckte att träningen var strukturerad och bra planerad och att de var mer mottagliga kvällen före än dagen efter operation.

5.2 Rekommendation till fortsatt arbete

Välinformerade patienter är trygga patienter.

Denna praktiska övning kvällen före operation har visat sig vara bra för alla patienter.

Ett urval av patienttyp som är lämplig att undervisa bör göras vid inskrivning. Exempel på punkter att ta hänsyn till:

- orkar/vill multisjuk patient sköta sin stomi
- Ålder
- Nedsatt syn
- Kognitiv svikt
- Reumatiska besvär i händerna

I styrguppens kommentar finns önskemål att preoperativ stomiträning läggs in som stående punkt på lean-mötena samt även i ERAS PM.

DANDERYDS SJUKHUS

6 PROJEKTSANSVARIGES UTVÄRDERING

I början gick projektet trögt dels för att det var få patienter som fick stomier den perioden, och för att dokumenteringen av det glömdes bort, eller ej hanns med.

Att veta hur man ska dokumentera vem som tränat, för att lätt hitta informationen vid redovisning, togs upp vid flera tillfällen på APT. Från november 2010 då TakeCare infördes har även undersköterska kunnat signera av ”stomiträning utförd” under punkten *Aktivitet* stomiåtgärd.

Om patienten klarar av stomiskötsel bör bedömas redan vid inskrivning.

Projektet har möjliggjort att rutiner har arbetats fram för att få trygga och kunniga patienter och därmed förkorta vårdtiden.

Fortsättningsvis kommer detta att användas i verksamheten som en stående rutin.

Trots en inledande skepsis och tveksamhet på avdelningen har konkreta och påtagliga resultat uppnåtts tack vare att intresset hos de anställda på avd.61 har vuxit under projektets gång.

Processen i teamet har varit oerhört kreativ och i positiv anda under hela projektiden.

Projektet hade aldrig kunna ha genomförts utan vår chefsjuksköterska Maria Gylfe med hennes drivande kraft och förtroende för medarbetarnas idéer och kompetens.

Att fylla i checklistor ERAS rektum och tarmresektioner förenklar för personalen då de vet att information och träning utförts.

Utöver all den information som patienterna får av kontaktsjuksköterska och stomisjuksköterska har det visat sig att den praktiska träningen är av stor betydelse.

DANDERYDS SJUKHUS

6.1 Styrgruppens kommentarer

Kommentar Maria

Vad gick bra?

- Mycket positivt med initiativ från personalen som arbetar nära patienten och som ser förbättrings möjlighet.
- Bra när två yrkes kategorier samarbetar kring patienten.

Mindre bra

- Engagemanget från övriga medarbetare var trögt till en början.
- Osäkerhet om dokumentation, listor kom bort vilket försenade projektet något.

Tänka på!

- Engagera får att öka trycket.
- Tydliggöra mätningen visualisera.

Bra och enkelt projekt med stor effekt.

Stomiträning preoperativt bör införas i LEAN

Maria Gylfe
Chefsjuksköterska
2011-05-02

Kommentar Fredrik

- Bra om stomiträning inför operation kunde implementeras i ERAS vårdprogram. Framförallt på patienter som får loopileostomi eller permanent sigmostomi efter op. för rektalcancer. Förslag är att använda ERAS lathunden och skriva ned punkter i tidsordning under vårdtillfället som vi kan ta in i vårdprogrammet.
- Mycket viktigt projekt som genomförts väl.

-

Keep up the good work!
Fredrik

Fredrik Hjern
Överläkare /Med . dr
2011-05-06